

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.741

DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.66-6>

Волошина-Сідей В.В.

кандидат економічних наук,

старший викладач кафедри фінансів та обліку

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

Портненко О.С.

магістрантка

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

Voloshina-Sidey Victoria

Candidate of Economic Sciences,

Senior Instructor at the Department of Finance and Accounting

V.O. Sukhomlynskyi Mykolaiv National University

Portnenko Olena

Master

V.O. Sukhomlynskyi Mykolaiv National University

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА ТОВ СП «НІБУЛОН» ЗАДЛЯ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ

Волошина-Сідей В.В., Портненко О.С. Аналіз та оцінка грошових потоків на ТОВ СП «Нібулон» задля їх оптимізації. У статті розглянуто сутність аналізу грошових потоків як складової частини системи управління підприємством. Проведення аналізу грошових потоків дає змогу оцінити діяльність підприємства у минулому, нинішньому часі та може бути використано для планування й прогнозування грошових потоків у майбутньому. Доведено, що аналіз грошових потоків є необхідною умовою для прийняття ефективних управлінських рішень, адже він дає змогу визначити основні тенденції та закономірності розвитку підприємства. Дослідження показало, що для того, щоб об'єктивно оцінити рівень ефективності управління фінансово-господарською діяльністю та можливість його функціонування у сучасних реаліях, потрібно проводити аналіз грошових потоків підприємства. У статті здійснено аналіз формування грошових потоків на ТОВ СП «Нібулон» за допомогою прямого методу, зазначено структуру оприлюднення фінансової інформації про грошові потоки на підприємстві та запропоновано шляхи їх оптимізації.

Ключові слова: грошові кошти, операційні потоки, інвестиційна діяльність, фінансова діяльність, рух коштів, чистий грошовий потік, динаміка, структура.

Волошина-Сідей В.В., Портненко Е.С. Анализ и оценка денежных потоков на ООО СП «Нибулон» в целях их оптимизации. В статье рассмотрена сущность анализа денежных потоков как составляющей системы управления предприятием. Проведение анализа денежных потоков позволяет оценить деятельность предприятия в прошлом, нынешнем времени и может быть использовано для планирования и прогнозирования денежных потоков в будущем. Доказано, что анализ денежных потоков является необходимым условием для принятия эффективных управленческих решений, ведь он позволяет определить основные тенденции и закономерности развития предприятия. Исследование

показало, що для того, чтобы объективно оценить уровень эффективности управления финансово-хозяйственной деятельностью и возможность его функционирования в современных реалиях, нужно проводить анализ денежных потоков предприятия. В статье проведен анализ формирования денежных потоков на ООО СП «Нибулон» с помощью прямого метода, указана структура обнародования финансовой информации о денежных потоках на предприятии и предложены пути их оптимизации.

Ключевые слова: денежные потоки, операционные потоки, инвестиционная деятельность, финансовая деятельность, движение средств, чистый денежный поток, динамика, структура.

Voloshina-Sidey Victoria, Portnenko Olena. Analysis and assessment of cash flows at JV Nibulon LLC in order to optimize them. The article considers the essence of cash flow analysis as a component of enterprise management system. Cash flow analysis allows you to assess the activities of the company in the past, present and can be used for planning and forecasting cash flows in the future. It is proved that the analysis of cash flows is a necessary condition for making effective management decisions; it allows you to identify the main trends and patterns of enterprise development. It is noted that cash flow analysis is reasonable to carry out on the basis of tasks, information base and user needs. For this purpose it is possible to use express analysis and in-depth comprehensive analysis of the enterprise cash flows. The value of cash flow information is revealed, because reliable and objective information is an important tool for internal and external users, who can on its basis evaluate the financial enterprise status of the enterprise and make certain management decisions. In the works that consider this issue, the organization of cash flows, the content of the statement of cash flows, features of direct and indirect methods of information formation, systematization of the basic elements of cash flow management, cash flow analysis system. Practical aspects of cash flows analysis by means of the proposed methods on the example of the company are presented. It is determined that the cash flows formation is related to the state of the enterprise's calculations, and it is proposed to use the appropriate group of indicators. The article considers the types of economic activity. Cash flow management from operating, investing and financing activities is considered. The research was conducted using a direct method. The structure of disclosure of financial information about cash flows is specified. The study showed that in order to objectively assess the level of efficiency of financial and economic management and the possibility of its operation in modern realities, it is necessary to analyze the cash flows of the enterprise. The analysis of the financial condition of JV NIBULON LLC is carried out in the work, as a result of which the rather low level of solvency of the enterprise in the last year is revealed.

Key words: cash, operating flows, investment activity, financial activity, cash flow, net cash flow, dynamics, structure.

Постановка проблеми. Однією з головних умов нормальної діяльності підприємства та його структурних підрозділів є забезпеченість коштами, оцінити яку дає змогу аналіз грошових потоків. Аналіз є важливою складовою частиною процесу управління рухом грошових коштів, яка забезпечує якісне опрацювання інформації задля подальшого прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень, прогнозування та планування грошових потоків [8, с. 209]. Аналіз руху грошових коштів є необхідною умовою ефективного управління грошовими потоками, які забез-

печують фінансово-господарську діяльність підприємства. Проведення такого аналізу дає змогу оцінити ступень забезпеченості підприємства грошовими коштами, визначити джерела притоку та напрями відтоку грошових коштів, а саме визначити платоспроможність підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналізу грошових потоків підприємства розглянуто в багатьох роботах як зарубіжних, так і вітчизняних учених, таких як Л.А. Бернстайн, Е.А. Хелфферт, В.В. Ковальов, Г.В. Савицька, М.Д. Білик, І.О. Бланк,

В.М. Боронос, О.М. Загородня, Л.О. Лігненко, В.О. Подольська, Галина Кошельок, Раїса Грінченко, А.М. Поддєрьогін, Г.В. Ситник, І.В. Спільник, В.О. Яріш. Ними зроблений значний внесок у формування теоретичної, методологічної бази аналізу грошових потоків та управління ними.

В роботах розглянуто питання організації грошових потоків, змісту звіту про рух грошових коштів, особливостей прямого й непрямого методів формування інформації, систематизації основних елементів управління грошовими потоками, системи аналізу грошових потоків [1]. Проте методика проведення аналізу грошових потоків потребує удосконалення та її апробації на конкретних даних, наведених у фінансовій звітності підприємства.

Формулювання завдання дослідження.

Метою статті є оцінювання здатності використовувати грошові кошти в обсягах планових платежів та можливості забезпечити прийняття управлінських рішень з оптимізації грошового потоку на прикладі підприємства ТОВ СП «Нібулон».

Виклад основного матеріалу дослідження.

Грошові кошти підприємства виступають важливою складовою частиною оборотних активів, від ефективності використання яких залежить розмір прибутку, що отримує підприємство. Управління грошовими активами постійно перебуває у розпорядженні підприємства, що є частиною функцій загального управління оборотним капіталом. Під аналізом грошових потоків підприємства розуміють процес дослідження системи показників, їх формування на підприємстві, виявлення основних тенденцій та закономірностей задля з'ясування резервів подальшого підвищення ефективності управління ними [2, с. 95]. Аналіз грошових потоків підприємства базується на використанні даних бухгалтерської фінансової звітності, яка складається з балансу (Звіт про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів (за прямим і непрямим методами), приміток до річної фінансової звітності. Звіт про рух грошових коштів служить невід'ємною складовою частиною фінансової звітності, яка прямо або побічно відбиває грошові надходження підприємства за класифікацією за основними джерелами та грошові виплати за класифікацією за основними напрямками використання протягом

періоду за видами діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова), відображає якість управління ресурсами підприємства, містить додаткову інформацію про фінансовий стан підприємства, що неможливо отримати з інших джерел звітності [1].

Відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, що враховують світову практику, господарську діяльність підприємств для задоволення потреб організації фінансового менеджменту, обліку, а також формування та оприлюднення публічної фінансової звітності поділяють на такі три види:

- операційна діяльність;
- інвестиційна діяльність;
- фінансова діяльність [9].

Таке групування господарських операцій за видами діяльності підприємства використовують під час організації фінансового менеджменту та аналізу його результативності. Ця структура є обов'язковою для складання публічної фінансової звітності. На рис. 1 зображена структура оприлюднення фінансової інформації про грошові потоки ТОВ СП «Нібулон».

Операційна діяльність суб'єкта господарювання, відповідно до Н(С)БО 1, являє собою основну діяльність підприємства, а також будь-які інші види діяльності, які не можуть бути віднесені до інвестиційної або фінансової діяльності [4].

Операційний грошовий потік є важливим важелем у характеристиці господарської діяльності ТОВ СП «Нібулон». Величина цього грошового потоку є основною величиною для розрахунку чистого грошового потоку підприємства, а також багатьох інших фінансових показників та коефіцієнтів, які підприємство використовує для потреб управління грошовими потоками.

Інвестиційна діяльність, відповідно до Н(С)БО 1, ідентифікується як сукупність операцій із придбання та продажу довгострокових (необоротних) активів, а також короткострокових (поточних) фінансових інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів [4]. Якщо коротко, то операції інвестиційної діяльності приводять до змін абсолютної величини або необоротних активів підприємства. Рух грошових коштів формує інвестиційний грошовий потік.

Фінансову діяльність у Н(С)БО 1 визначають як сукупність господарських операцій,

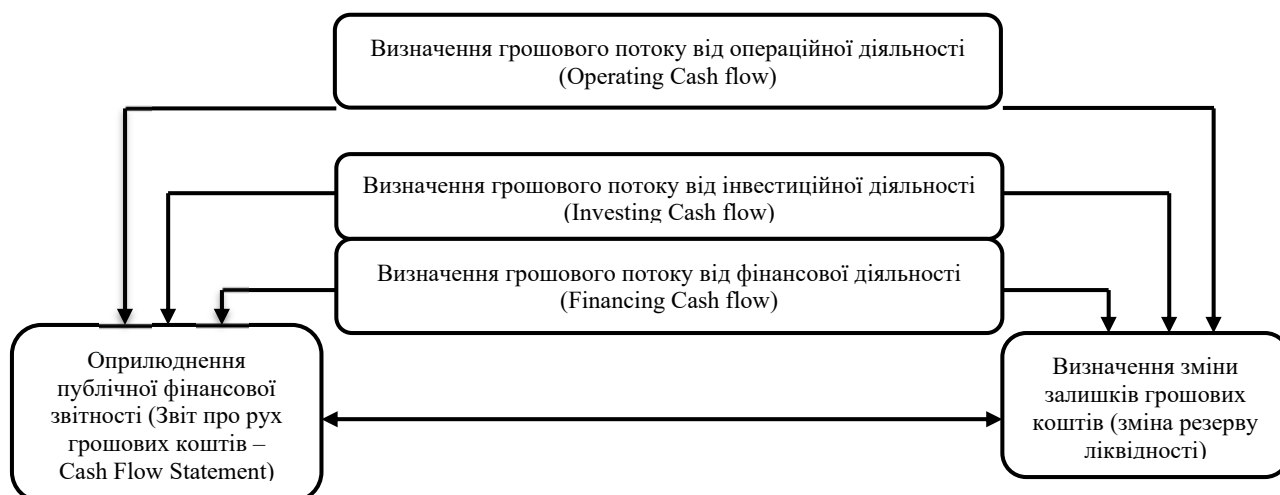

Рис. 1. Структура оприлюднення фінансової інформації про грошові потоки ТОВ СП «Нібулон»

Джерело: авторська розробка

які ведуть до зміни величини та/або складу власного й позичкового капіталу [4], тобто це фінансова діяльність, яка спрямована на кількісну та якісну зміну пасивів задля покриття потреб підприємства в капіталі.

Під час створення структури грошових потоків ТОВ СП «Нібулон» важливо спочатку провести розрахунок чистого грошового потоку. Чистий грошовий потік, або сукупний грошовий потік, являє собою зміну абсолютної величини грошових коштів, котрі перебувають у розпорядженні підприємства, за певний період. Така зміна грошової позиції суб'єкта господарювання еквівалентна арифметичній сумі грошових потоків від його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, кількісна оцінка абсолютної величини яких є основою для розрахунку чистого сукупного грошового потоку підприємства [9].

Для оцінювання операційного грошового потоку ТОВ СП «Нібулон» ми використовуємо прямий метод. Після коригування абсолютної величини операційного грошового потоку на суму інвестиційного та фінансового грошових потоків буде отримано чистий грошовий потік за звітний період.

Розрахуємо динаміку створення операційного грошового потоку ТОВ СП «Нібулон» за прямим методом (табл. 1).

Проаналізувавши динаміку створення операційного грошового потоку, ми можемо сказати, що надходження від цільового фінансування зросло на 4 948 тис. грн., або на 33,15% порівняно з 2018 р., коли цей показник стано-

вив 14 925 тис. грн. Надходження авансів від покупців та замовників зросло на 886 802 тис. грн. та становить 25 097 467 тис. грн. Надходження від повернення авансів зросли на 5 411 тис. грн., що на 34,24% більше, ніж у 2018 р. Надходження від відсотків за залишками на поточних рахунках зменшились на 278 тис. грн., становлячи 5 746 тис. грн. Надходження від операційної діяльності збільшились на 185 тис. грн., тобто на 62,5%, становлячи 481 тис. грн. Інші надходження зменшились на 81 964 тис. грн. та становлять 2 130 тис. грн. у 2020 р.

Згідно з отриманими даними, майже всі витрачання на оплату зросли у 2020 р. Витрачання на оплату товарів зросли на 1 516 908 тис. грн., тобто становлять на 5,84% більше, ніж у 2018 р. Витрачання на оплату праці зросли на 258 833 тис. грн., становлячи у 2020 р. 982 504 тис. грн. Оплата відрахувань на соціальні заходи збільшилась на 72 259 тис. грн., становлячи 266 401 тис. грн.

Зобов'язання з інших податків, зборів (обов'язкових платежів) збільшились на 144 963 тис. грн., тобто на 21,35% порівняно з 2018 р. Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток зросли на 188 496 тис. грн. Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків та зборів зменшились на 43 533 тис. грн. та становлять 541 342 тис. грн. Витрачання на оплату цільових внесків зменшились на 356 тис. грн., тобто їх протягом двох років уже немає. Інші витрачання зменшились на 15 431 тис. грн. та дорівнюють

**Динаміка створення операційного грошового потоку ТОВ СП «Нібулон»
за прямим методом**

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2020 р. від 2018 р.	
				+, –	%
Надходження від:					
цільового фінансування	14 925	15 999	19 873	4 948	33,15
від покупців та замовників (аванси)	24 210 665	24 159 953	25 097 467	886 802	3,66
повернення авансів	15 804	20 240	21 215	5 411	34,24
відсотків за залишками на поточних рахунках	6 024	21 184	5 746	-278	-4,61
операційної оренди	296	399	481	185	62,50
страхових премій	0	0	0	0	0
інші надходження	84 094	1 743	2 130	-81 964	-97,47
<i>Витрачання на оплату:</i>					
товарів (робіт, послуг)	25 979 813	24 762 626	27 496 721	1 516 908	5,84
праці	723 671	953 559	982 504	258 833	35,77
соціальних заходів	194 142	255 126	266 401	72 259	37,22
зобов'язань з інших податків, зборів (обов'язкових платежів)	679 129	833 602	824 092	144 963	21,35
зобов'язань з податку на прибуток	94 254	192 096	282 750	188 496	199,99
зобов'язань з інших податків та зборів	584 875	641 505	541 342	-43 533	-7,44
цільових внесків	356	0	0	-356	100,00
зобов'язань за страховими контрактами	0	0	0	0	0
інші витрачання	38 314	27 852	22 883	-15 431	-40,28
Чистий рух коштів від операційної діяльності	2 893 080	3 405 362	650 158	-2 242 922	-77,53

Джерело: сформовано авторами на основі [7]

22 883 тис. грн. Чистий рух коштів від операційної діяльності зменшився у 2020 р. на 2 242 922 тис. грн. та становить 650 158 тис. грн.

Далі пропонуємо розглянути структуру формування операційного грошового потоку ТОВ СП «Нібулон» за прямим методом (табл. 2).

Провівши аналіз структури формування операційного грошового потоку ТОВ СП «Нібулон», можемо сказати, що більшу частку в надходженнях у 2018 р. склали надходження авансів покупців та замовників, а саме 99,50%, а найменшу частку займають надходження від операційної оренди, а саме 0,0012%. Найбільшу частку займають витрачання на оплату товарів (83,3%), а найменшу – витрати на оплату цільових внесків (0,001%). У 2019 р. найбільшу частку у надходженнях

склали надходження авансів від покупців та замовників, які становлять 99,75%, а найменшу частку – надходження від операційної оренди, а саме 0,002%. У витратах на оплату найбільшу частку займають витрачання на оплату товарів (робіт, послуг), які складають 79,70%, а найменшу частку – інші витрачання, а саме 0,09%.

У 2020 р. найбільшу частку у надходженнях склали надходження авансів від покупців та замовників, які становлять 99,80%, а найменшу частку – надходження від операційної оренди, а саме 0,002%. У витратах на оплату найбільшу частку займають витрачання на оплату товарів (робіт, послуг), які складають 88,51%, а найменшу частку – інші витрачання, а саме 0,07%. Порівнюючи 2018 та 2020 роки, можемо сказати, що надходження

Таблиця 2

**Структура формування операційного грошового потоку ТОВ СП «Нібулон»
за прямим методом**

Показник	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
<i>Надходження від:</i>	24 331 808	100	24 219 518	100	25 146 912	100
цільового фінансування	14 925	0,06	15 999	0,066	19 873	0,08
від покупців та замовників (аванси)	24 210 665	99,50	24 159 953	99,75	25 097 467	99,80
повернення авансів	15 804	0,06	20 240	0,084	21 215	0,08
відсотків за залишками на поточних рахунках	6 024	0,02	21 184	0,087	5 746	0,02
операційної оренди	296	0,0012	399	0,002	481	0,002
страхових премій	0	0,00	0	0,000	0	0,00
інші надходження	84 094	0,35	1 743	0,007	2 130	0,01
<i>Витрачання на оплату:</i>	31 187 634	100	31 071 728	100	31 066 851	100
товарів (робіт, послуг)	25 979 813	83,30	24 762 626	79,70	27 496 721	88,51
праці	723 671	2,32	953 559	3,07	982 504	3,16
соціальних заходів	194 142	0,62	255 126	0,82	266 401	0,86
зобов'язань з інших податків, зборів (обов'язкових платежів)	679 129	2,18	833 602	2,68	824 092	2,65
зобов'язань з податку на прибуток	94 254	0,30	192 096	0,62	282 750	0,91
зобов'язань з інших податків та зборів	584 875	1,88	641 505	2,06	541 342	1,74
цільових внесків	356	0,001	0	0,00	0	0,00
зобов'язань за страховими контрактами	0	0,00	0	0,00	0	0,00
інші витрачання	38 314	0,12	27 852	0,09	22 883	0,07
Чистий рух коштів від операційної діяльності	2 893 080	9,28	3 405 362	10,96	650 158	2,09

Джерело: сформовано авторами на основі [7]

авансів покупців та замовників зросли. Також більшість показників витрат у 2020 р. зроста порівняно з попередніми роками.

Далі нам потрібно провести коригування грошового потоку підприємства, розраховуючи його за прямим методом, тому далі ми проаналізуємо динаміку формування чистого грошового потоку ТОВ СП «Нібулон» (табл. 3).

Проаналізувавши дані таблиці, ми бачимо, що чистий рух коштів від операційної діяльності зменшився у 2020 р. на 2 242 922 тис. грн. та становить 650 158 тис. грн. Необоротні активи у 2020 р. також зменшилися на 7 069 тис. грн., а саме на 45,81%, та становлять 8 361 тис. грн. Надходження від отриманих відсотків у 2020 р. знизилось, дорівнюючи 793 тис. грн. У 2020 р. з'являються на підприємстві фінансові інвестиції, які дорівнюють 103 тис. грн.

Необоротні активи на підприємстві зменшилися на 1 218 478 тис. грн. У 2018 р. вони становили 2 074 798 тис. грн., а у 2020 р. вони

становлять уже 856 320 тис. грн. Можемо побачити, що чистий рух від інвестиційної діяльності та від фінансової діяльності зменшився на 1 206 493 тис. грн. та 23 747 тис. грн. відповідно. Також бачимо, що зріс вплив зміни валютних курсів на 745,57%, становлячи 17 351 тис. грн., тоді як у 2018 р. він становив 2 052 тис. грн. Зрештою, ми бачимо, що залишок коштів на кінець року у 2020 р. більший від 2018 р. на 465 238 тис. грн.

Беручи до уваги дані табл. 4, маємо розрахувати показник Free CashFlow, який нам показує необхідність залучення додаткових коштів для здійснення операційної та інвестиційної діяльності. Його значення протягом періоду, що аналізується, є таким: 2018 р.: 2 893 080 + (-2 061 498) = 831 582 тис. грн.

Отриманий результат нам показує, що у підприємства достатня кількість власних коштів, отже, воно не потребує залучення додаткових коштів. Також він показує, що в цьому розі надходження перевищували видатки.

**Динаміка формування чистого грошового потоку ТОВ СП «Нібулон»
за прямим методом**

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2020 р. від 2018 р.	
				+, -	%
1. Чистий рух коштів від операційної діяльності	2 893 080	3 405 359	650 158	-2 242 922	-77,53
2. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від:					
фінансових інвестицій	0	0	0	0	
необоротних активів	15 430	5 610	8 361	-7 069	-45,81
отриманих відсотків	1 195	1 746	793	-402	-33,64
Витрачання від придбання:					
фінансових інвестицій	0	0	103	103	100,00
необоротних активів	2 074 798	2 040 440	856 320	-1 218 478	-58,73
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	2 061 498	2 026 701	855 005	-1 206 493	-58,53
3. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Інші надходження	0	0	183 372	183 372	100,00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	763 335	1 426 576	739 588	-23 747	-3,11
Чистий рух коштів за звітний період	68 247	47 918	534 741	466 494	683,54
Залишок коштів на початок періоду	101 653	171 952	85 098	-16 555	-16,29
Вплив зміни валютних курсів	2 052	38 936	17 351	15 299	745,57
Залишок коштів на кінець року	171 952	85 098	637 190	465 238	270,56

Джерело: сформовано авторами на основі [7]

$$2019 \text{ р.}: 340\,5359 + (-2\,026\,701) = \\ = 1\,378\,658 \text{ тис. грн.}$$

В ході розрахунку ми отримали позитивний результат, що свідчить про те, що у компанії є достатня кількість власних коштів для здійснення своєї діяльності, коротше кажучи, підприємство мало велику платоспроможність.

$$2020 \text{ р.}: 650\,158 + (-855\,005) = \\ = -204\,847 \text{ тис. грн.}$$

Ми отримали негативний результат, який нам показує, що підприємство не було спроможне зберегти достатній рівень позитивного чистого грошового потоку для здійснення діяльності, а також не було спроможне підтримувати високий рівень платоспроможності.

Отже, підприємство протягом 2018 та 2019 рр. було платоспроможним, не мало проблем покриття інвестицій за рахунок операційної діяльності, а у 2020 р. підприємству стало необхідно залучити додаткові кошти у

розмірі 205 000 тис. грн., щоби покрити свої збитки.

Далі розглядаємо структуру формування чистого грошового потоку ТОВ СП «Нібулон» за прямим методом (табл. 4).

Проаналізувавши отримані дані, можемо сказати, що у 2020 р. найбільшу частку становлять залишки коштів на початок періоду. Також бачимо частку впливу зміни валютних курсів. Так, відбулося зростання у 2020 р. Це забезпечило збільшення залишку коштів у кінці 2020 р. до 637 190 тис. грн.

Висновки. Після проведення аналізу фінансового стану ТОВ СП «Нібулон» виявлено достатньо низький рівень платоспроможності підприємства в останній рік. Показники нормативу значно нижчі від норми.

Після проведених аналізів можна дійти висновку, що у 2020 р. становище підприємства значно погіршилось завдяки несприятливим погоднo-кліматичним умовам та пан-

Таблиця 4

**Структура формування чистого грошового потоку ТОВ СП «Нібулон»
на основі прямого методу**

Показник	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Чистий рух коштів від операційної діяльності	2 893 080	1 682,49	3 405 359	4 001,69	650 158	102,04
2. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	-2 061 498	-1 198,88	-2 026 701	-2 381,61	-855 005	-134,18
Надходження від:						
фінансових інвестицій	0	0,00	0		0	
необоротних активів	15 430	8,97	5 610	6,59	8 361	1,31
отриманих відсотків	1 195	0,69	1 746	2,05	793	0,12
Витрачання від придбання:						
фінансових інвестицій	0		0		103	0,02
необоротних активів	2 074 798	1 206,61	2 040 440	2 397,75	856 320	134,39
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	2 061 498	1 198,88	2 026 701	2 381,61	855 005	134,18
3. Рух коштів у результаті фінансової діяльності	763 335	443,92	1 426 576	1 676,39	739 588	116,07
Інші надходження	0		0		183 372	28,78
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	763 335	443,92	1 426 576	1 676,39	739 588	116,07
Чистий рух коштів за звітний період	68 247	39,69	47 918	56,31	534 741	83,92
Залишок коштів на початок періоду	101 653	59,12	171 952	202,06	85 098	13,36
Вплив зміни валютних курсів	2 052	1,19	38 936	45,75	17 351	2,72
Залишок коштів на кінець року	171 952	100	85 098	100	637 190	100

Джерело: сформовано авторами на основі [7]

демії Covid-19. Аналізуючи деякі показники фінансової звітності ТОВ СП «Нібулон», ми помітили, що з боку підприємства існує невиконання кредитних угод. Ця ситуація може надавати право банкам вимагати повернення позик. Однак, як стверджує керівництво підприємства, в них ця ситуація повністю під контролем, вони ведуть перемовини з кредиторами. Керівництво має надію на покращення становища на підприємстві та в країні. Вони переконані, що зможуть отримати вейвер, та сподіваються, що будь-які інші обставини ніколи не зможуть привести до дефолту підприємства.

Також підприємству потрібно провести оптимізацію грошових потоків. Важливим напрямом оптимізації грошового потоку на підприємстві є облік і аналіз внутрішніх та зовнішніх факторів. Щоб уникнути нестачі та надлишку грошових коштів у майбутньому, підприємству необхідно збалансувати грошові

потоки компанії. Для балансування грошових потоків потрібно використати метод «система пришвидшення/уповільнення платіжного обігу». Він полягає в залученні додаткових коштів, що приведе до збільшення вхідного грошового потоку і скорочення вихідного.

Щоби прискорити залучення коштів, потрібно використати систему цінових знижок для стимулювання часткової або повної передплати за товар, скоротити терміни надання товарного кредиту для основних покупців та вартості дебіторської заборгованості, прискорити інкасацію платіжних документів покупців продукції (часу перебування їх у шляху, у процесі реєстрації, у процесі зарахування грошей на розрахунковий рахунок тощо), застосувати сучасні форми рефінансування дебіторської заборгованості.

Задля уповільнення виплат коштів підприємству рекомендовано вжити організаційних заходів щодо уповільнення інкасації влас-

них платіжних документів (застосування флуотера), збільшити терміни кредиторської заборгованості підприємства, зробити заміну придбання довгострокових активів, що вимагають відновлення, на їхню оренду (лізинг) та реструктуризацію кредитного портфеля шляхом перетворення короткострокових кредитних зобов'язань у довгострокові.

Регулювання грошових потоків забезпечить підвищення рівня фінансової і виробничої гнучкості організації, дасть змогу під-

вищити обсяги продажів та оптимізувати витрати за рахунок можливостей маневрування грошовими ресурсами підприємства. В умовах нестабільної економічної ситуації особливо актуально стежити за факторами, що визначають відмінності в сумах фінансового результату і грошових коштів.

Під час вжиття заходів щодо оптимізації грошових потоків підприємства результати одержать своє відображення в системі планів формування й використання коштів у майбутньому періоді.

Список використаних джерел:

1. Кошельок Г.В. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. 2020. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/63/827.pdf> (дата звернення: 20.08.2021).
2. Лігоненко Л.О., Ситник Г.В. Управління грошовими потоками : навчальний посібник. Київ : Київський національний торгово-економічний університет, 2005. 255 с.
3. Піскунова Н.О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 25. № 2. С. 122–131.
4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk> (дата звернення: 15.08.2021).
5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обігу 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 20.08.2021).
6. Спільник І.В., Загородня О.М. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Міжнародний науковий журнал*. 2017. Вип. 1–2. С. 67–85.
7. Фінансова звітність ТОВ СП «Нібулон» згідно з МСФЗ за рік. URL: <https://www.nibulon.com/data/investiciina-diyalnist/finansova-diyalnist/finansova-zvitnist.html> (дата звернення: 15.08.2021).
8. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. Суми : вид-во СумДУ, 2012. 539 с. URL: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.html> (дата звернення: 20.03.2020).
9. Харченко В.А. Система управління грошовими потоками підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 1. С. 61–65.

References:

1. Kosheljok Gh.V. (2020) Analiz ghroshovykh potokiv u systemi upravlinnja pidpryjemstvom [Cash flow analysis in the enterprise management system]. *Ghalyckyj ekonomichnyj visnyk*. Available at: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/63/827.pdf> (accessed 20 August 2021).
2. Lighonenko L.O., Sytnyk Gh.V. (2005) Upravlinnja ghroshovymy potokamy [Cash flow management]. Kyiv: Kyiv National University of Trade and Economics. (in Ukrainian)
3. Piskunova N.O. (2016) Udoskonalennja naukovo-metodychnogho obgruntuvannja analizu ghroshovykh potokiv pidpryjemstv [Improving the scientific and methodological justification of the analysis of cash flows of enterprises]. *Ekonomichnyj analiz*, vol. 25, no. 2, pp. 122–131.
4. Pro zatverdzhennja Metodychnykh rekomendacij shhodo zapovnennja form finansovoji zvitnosti: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 28.03.2013 r. № 433 [On approval of Methodical recommendations for filling in the financial reporting forms: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated March 28, 2013, № 433]. Available at: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk> (accessed 15 August 2021).
5. Pro zatverdzhennja Nacionaljnogho polozhennja (standartu) bukhghaltersjkojgo obighu 1 “Zaghaljni vymoghy do finansovoji zvitnosti”: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.02.2013 r. № 73 [On approval of the National Regulation (standard) of accounting 1 “General requirements for financial reporting”: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 07.02.2013 № 73]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (accessed 20 August 2021).

6. Spiljnyk I.V., Zaghorodna O.M. (2017) Ghroshovi potoky pidpryjemstva: kompleksnyj analiz za danymy finansovoji zvitnosti [Cash flows of the enterprise: a comprehensive analysis according to financial statements]. *Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal*, vol. 1–2, pp. 67–85.

7. Finansova zvitnistj TOV SP “Nibulon” zghidno z MSFZ za rik [Financial statements of JV "NIBULON" according to IFRS for the year]. Available at: <https://www.nibulon.com/data/investiciinadiyalnist/finansova-diyalnist/finansova-zvitnist.html> (accessed 15 August 2021).

8. Boronos V.M. (ed.) (2012) Finansovyj menedzhment [Financial management]. Sumy: SumDU. (in Ukrainian)

9. Kharchenko V.A. (2016) Systema upravlinnja ghroshovymy potokamy pidpryjemstva [Enterprise cash flow management system]. *Formuvannja rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 1, pp. 61–65